

بسمه تعالی

چارچوب شکلی عمومی رساله و پایان نامه‌های رشته معماری و شهرسازی

بخش اول: نکات مهم در مورد نحوه‌ی ارائه‌ی پژوهش

۱-۱- موارد کلی پژوهش

- چکیده در حد یک صفحه به صورت فشرده مشخص می‌کند که مسئله‌ی تحقیق چیست و ضرورت آن کدام است، و برای انجام آن از چه روشی استفاده شده، و چه نتایجی به دست آمده است.
- عنوان هر فصل، در صفحه‌ی جداگانه در اول هر فصل آورده شود.
- مقدمه هر فصل باید شامل گذری بر ضرورت موضوع فصل و اهمیت آن، و شرح خلاصه‌ای از محتوای فصل باشد.
- صفحات A4 به صورت عمودی^۱، بدون کادر و با قراردادن سرصفحه و زیرصفحه (Header & Footer) با فاصله‌ی 1/5 سانتی‌متر و با شماره‌ی صفحه‌ی فارسی در نظر گرفته شود.
- متن کار به صورتی تنظیم شود که از سمت راست کاغذ 3 و از سمت‌های دیگر 2 سانتی‌متر فاصله گیرد.
- فاصله‌ی سطرها در سرتاسر تحقیق برای کلیه‌ی موارد در قسمت پاراگراف 1/15 در نظر گرفته شود.
- قلم‌هایی که در تهیه‌ی کار مورد استفاده قرار می‌گیرند از نوع Bmitra BRoya, BNazanin و برای قلم انگلیسی از نوع Arial و Times New Roman در نظر گرفته شود. سایز قلم انگلیسی همواره کوچکتر از قلم فارسی تعریف شود (بر اساس جدول ۱-۱-).
- نقل قول مستقیم از دیگران را با قلم ایتالیک نوشته و در «...» قرار دهید. ارجاع درون‌متنی (چه برای نقل قول مستقیم و چه برای نقل قول غیر مستقیم) به صورت (نام خانوادگی نویسنده، سال انتشار، صفحه) انجام می‌شود؛ برای مثال:
  - «در تهران، شرایط شهرسازی برای کودک، آمادگی لازم را نیافته است» (شیعه، ۱۳۸۵: ۱۱۹).
- اگر در متن به نام نویسنده اشاره شود، نیازی به ذکر مجدد نام او در زمان ارجاع درون‌متنی نیست. برای مثال:
  - ... چنان‌که اسماعیل شیعه معتقد است، هنوز شرایط شهرسازی تهران برای کودکان آماده نشده است (۱۳۸۵: ۱۱۹).
- اگر به کل یک کتاب اشاره شود، نیازی به ذکر صفحه نیست. برای مثال:
  - در سال‌های اخیر، کتاب‌هایی در زمینه‌ی مناسب‌سازی شهر برای کودکان، منتشر شده‌اند (برای مثال شیعه، ۱۳۸۵).
- در تکرار مآخذ از «همان» استفاده کنید. درج صفحه یا صفحات مورد اخذ در ارجاع مهم است. هر چند که اصولاً تعدد بیش از حد ارجاع به یک منبع امر پسندیده‌ای نیست.

□ در صورتی که مأخذی به مأخذ دیگری اشاره کرده است، بدون مراجعه به مأخذ اصلی، امکان ارجاع آن وجود ندارد. رسم امانت‌داری این است که به مرجعی که واقعا رجوع شده اشاره شود و یا با استفاده از «به نقل از» مشخص شود که حقیقتا از کدام منبع استفاده شده است. برای مثال:

○ در سال ۱۳۷۹، از جمع ۱۶۷۶ واحد آموزشی دبستان و راهنمایی دولتی تهران، حدود ۶۷ درصد دارای مالکیت دولتی بوده‌اند (مرکز آمار ایران، ۱۳۷۹، به نقل از شیعه، ۱۳۸۵: ۱۶۱).

□ به طور کلی ترجیح این است که تا حد امکان به منابع دسته‌ی اول رجوع شود (به ویژه برای رساله‌های دکتری). بنابراین، رجوع به گزارش‌های روزنامه‌ها و پایگاه‌های اینترنتی (به ویژه سایت‌های باز مانند ویکیپدیا یا بلاگ‌ها)، مجلات غیر علمی - پژوهشی و یا کتاب‌های غیر معتبر (مانند خلاصه مباحث کنکور) به هیچ وجه توصیه نمی‌شوند.

□ همه‌ی جدول‌ها، تصاویر، نقشه‌ها و نمودارها باید دارای شماره و مأخذ باشند. شماره‌ی هر یک از این موارد با دو رقم مشخص می‌شود که با خط فاصله از هم جدا می‌شوند. رقم سمت راست نشان دهنده‌ی فصل و رقم سمت چپ نشان دهنده‌ی تصویر مورد نظر است. تمام جدول‌ها، تصاویر، نقشه‌ها و نمودارها و همچنین همه‌ی پیوست‌ها (الف، ب و ...) باید معنادار و خوانا بوده و حتما در متن اصلی مورد اشاره قرار گیرند. برای مثال:

○ جدول ۱-۱، استانداردهای مدنظر در خصوص فواصل و اندازه‌ی قلم را نشان می‌دهد.

جدول ۱-۱: رعایت فواصل و اندازه‌ی قلم، مأخذ: اقتباس از مفیدی، ۱۳۹۳: ۱.

عنوان	فاصله	قلم فارسی	قلم انگلیسی	توضیحات
اصلی	قبل ۱۸، بعد ۱۲	Bold 14	Bold 12	۱-۲: با سه فاصله تا شماره
فرعی	قبل ۱۲، بعد ۶	Bold 12	Bold 10	۱-۲-۳: با دو فاصله تا شماره
خرد	قبل ۶، بعد ۰	12	10	۱-۲-۳-۴: با یک فاصله تا شماره
متن اصلی	قبل ۰، بعد ۰	12	10	« <i>Italic</i> » فقط برای نقل قول مستقیم
تصویر	قبل ۰، بعد ۶	Bold 10	Bold 9	عنوان در زیر تصویر، وسط چین
جدول	قبل ۶، بعد ۰	Bold 10	Bold 9	عنوان در بالای جدول، وسط چین
زیرنویس	قبل ۰، بعد ۰	10	9	زیرنویس‌های فارسی و خارجی راستچین شوند.

□ تمام نقشه‌ها باید واجد کادر، آرم و نام دانشگاه، نام دانشکده، راهنما، عنوان پایان‌نامه یا رساله، شماره و عنوان نقشه، مقیاس خطی، جهت جغرافیایی و مأخذ باشند.

□ در نگارش پایان‌نامه و رساله، حداقل امکان از به کار بردن واژه‌های لاتین خودداری و معادل فارسی آن استفاده شود و در صورت نیاز در پاورقی، لغات لاتین آورده شوند.

□ تعداد تقریبی صفحات در یک پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد ۱۵۰ صفحه و در یک رساله‌ی دکتری ۳۰۰ صفحه خواهد بود. تعداد صفحات پیوست‌ها در این شمار نمی‌آید.

□ ثبات در سبک بسیار مهم است. به مواردی همچون فاصله و نیم‌فاصله، املاء، علائم، و نقطه‌گذاری توجه ویژه نمایید.

بخش دوم: عناصر رساله و پایان نامه

۱-۲: ترتیب عناصری که قبل از متن اصلی باید قرار گیرد

طرح فارسی جلد با همه‌ی مشخصات و مطابق دستورعمل دانشگاه
بسم‌الله الرحمن الرحیم (در یک صفحه‌ی مجزا)
تعهدنامه‌ی اصالت رساله و پایان‌نامه‌ی تحصیلی
چکیده فارسی در حد یک صفحه به همراه واژگان کلیدی (سه تا هفت واژه)
تقدیم و تشکر
فهرست مطالب
فهرست تصاویر
فهرست جدول‌ها
واژگان‌نامه (در صورت لزوم)

۲-۲: موارد متن اصلی تحقیق و طرح

۱-۲-۲: فصل اول) کلیات و چارچوب موضوع

شامل مقدمه، بیان مسئله، ضرورت و اهمیت موضوع، اهداف کلی و جزئی، سوالات، فرضیه‌ها، خلاصه‌ای از روش تحقیق، محدودیت‌های مطالعه، جمع‌بندی

۲-۲-۲: فصل دوم) مبانی نظری

شامل مقدمه، واژه‌شناسی موضوع، تاریخ‌چه‌ی موضوع، توصیف عوامل نظری مرتبط، جمع‌بندی
۳-۲-۲: فصل سوم) بررسی مصادیق و نمونه‌ها (این فصل ممکن است با فصل پیشین ادغام شود)
شامل مقدمه، بررسی چند نمونه داخلی و خارجی واجد مشابهت با موضوع کار، تبیین آموزه‌ها برای پایان‌نامه یا رساله‌ی حاضر، جمع‌بندی

۴-۲-۲: فصل چهارم) تبیین مدل مفهومی و روش تحقیق

شامل مقدمه، تعاریف و رویکردهای منتخب و مورد استفاده (از میان مفاهیم مطرح شده در فصل دوم)، متغیرها و نظام ارتباطات میان آنها (چارچوب نظری یا مدل مفهومی تحقیق)، روش تحقیق یا روش انجام پروژه، جمع‌بندی

۵-۲-۲: فصل پنجم) تشخیص وضعیت موجود مورد مطالعاتی

شامل مقدمه، تعریف محدوده‌ی مورد مطالعه و حوزه‌ی پیرامون، مطالعات اقلیم و طبیعت، مطالعات اقتصاد و معیشت، مطالعات جامعه و جمعیت، مطالعات اسناد فرادست، مطالعات تاریخی و مطالعات کالبدی و فضایی با توجه به متغیرهای مطرح در چارچوب نظری، جمع‌بندی

۶-۲-۲: فصل ششم) تحلیل مورد مطالعاتی

شامل مقدمه، تحلیل ظرفیت‌ها و محدودیت‌ها، تحلیل رابطه‌ی متغیرها، جمع‌بندی

۷-۲-۲: فصل هفتم) نتیجه‌گیری و ارائه‌ی برنامه یا طرح پیشنهادی

شامل مقدمه، مهم‌ترین موارد مطرح در مطالعات، برنامه یا طرح پیشنهادی، سازوکارهای اجرایی، قرار دادن کلیه مدارک و

فرآیند شکل‌گیری طرح، آزمون فرضیه‌ها، تبیین یافته‌های تحقیق، پیشنهاد زمینه‌هایی برای مطالعات آینده، جمع‌بندی

۳-۲: موارد انتهایی پروژه

- فهرست منابع بر اساس حروف الفبا بدون شماره گذاری یا بولت
- پیوست‌هایی که لزومی به الحاق آن‌ها در میان پژوهش نمی‌باشد.
- چکیده انگلیسی معادل چکیده فارسی
- طرح انگلیسی در پشت جلد